

«Η επίδραση που ασκεί στην εκπαιδευτική διαδικασία το οικιστικό περιβάλλον στο οποίο ανήκει η σχολική μονάδα.»

Θεωρητικός προβληματισμός

Η παρούσα εργασία έχει ως κύριο στόχο τη διερεύνηση της επίδρασης που ασκεί το οικιστικό περιβάλλον του σχολείου στην εκπαιδευτική πράξη στην προσχολική ηλικία. Μέσα από τη συστημική προσέγγιση θα προσπαθήσουμε να αναδείξουμε την αναδιαδραστική σχέση που υπάρχει μεταξύ σχολείου και εξωτερικού περιβάλλοντος. Το βασικό ερευνητικό ερώτημα που τίθεται στην παρούσα εργασία είναι αν το εξωτερικό οικιστικό περιβάλλον που το παιδί κατοικεί και αναπτύσσεται, επιδρά στην εκπαιδευτική διαδικασία. Ένα περιβάλλον πλούσιο σε ερεθίσματα και με πολλές ευκαιρίες μάθησης μπορεί να συνεισφέρει θετικά στην εκπαιδευτική διαδικασία ή και το αντίθετο. Σύμφωνα με τους περιβαλλοντικούς ψυχολόγους το φυσικό περιβάλλον δεν μπορεί να προκαλέσει ή να αποτρέψει τη μάθηση από μόνο του, αλλά μπορεί να αλληλοεπιδράσει με άλλους παράγοντες για να ευνοήσει ή να εμποδίσει την διαδικασία της μάθησης. Η γνώση αναδύεται μέσα από την ενεργητική αλληλεπίδραση του ανθρώπινου οργανισμού με το περιβάλλον που αναπτύσσεται. Με άξονά μας τη συστημική προσέγγιση, που στοχεύει σε μια συνολική σύλληψη της ζωής και της γνώσης μέσα από τα μοτίβα των κυκλικών συσχετίσεων, δε θα εμεινουμε μόνο στις αξιολογήσεις που απορρέουν από την απομόνωση των μεταβλητών και στην ποσοτική τους μέτρηση. Το ενδιαφέρον μας, στρέφεται στην κατανόηση της διεπιστημονικής δυναμικής και αλληλεπίδρασης τους. Στην έρευνά μας συμπλέκονται επιστημονικές έννοιες της ψυχολογίας, της κοινωνιολογίας, της πολεοδομίας και των επιστημών του χώρου, καθώς και της παιδαγωγικής, σε μια κυκλική αλληλοσυσχέτιση μέσα από τη μελέτη των συστημάτων.

Μια σχολική οργάνωση είναι ένα πολύπλοκο δυναμικό κατασκεύασμα το οποίο είναι αδύνατο να περιγραφεί και να οριστεί σε όλη του την έκταση. Το σχολείο αποτελεί μια κοινωνική οργάνωση καθώς αποτελείται από ανθρώπους. Κάθε κοινωνική οργάνωση αποτελεί ένα σύστημα. Ο όρος «σύστημα» υποδηλώνει ένα πλήθος αλληλεξαρτημένων στοιχείων, που αλληλοεπιδρούν και συνεργάζονται μεταξύ τους για την επίτευξη ενός συγκεκριμένου στόχου ή σειρά στόχων. Η όποια αλλαγή σε κάποιο στοιχείο του συστήματος επιφέρει αλλαγές σε ολόκληρο το σύστημα, αλλά και σε κάθε μέρος του ξεχωριστά. Σύμφωνα με τη συστημική θεώρηση, αν όλα τα στοιχεία υποσυστήματα του σχολείου λειτουργούν καλά, τότε ο συνολικός σχολικός οργανισμός λειτουργεί καλά. Αν όμως ένα από τα στοιχεία δε λειτουργεί σωστά, επηρεάζεται η απόδοση ολόκληρου του συστήματος. Υπάρχει μια κυκλική σχέση δράσης – αντίδρασης μεταξύ των μελών ενός συστήματος. Η έννοια της αλληλεπίδρασης είναι μείζονος σημασίας στη συστημική προσέγγιση. Τα στοιχεία αλληλοσυσχετίζονται δυναμικά και αλληλεξαρτώνται. Η συστημική προσέγγιση προσθέτει στην εκπαίδευση το επίπεδο της συσχέτισης ανάμεσα στο άτομο και το περιβάλλον του. Υπάρχει μια κυκλική αλληλοσυσχέτιση μεταξύ του οργανισμού και του περιβάλλοντος. Μια δυναμική αλληλεπίδραση. Ταυτόχρονα με το επίσημο αναλυτικό πρόγραμμα συνυπάρχει ένα κρυφό αναλυτικό πρόγραμμα που αφορά τους παράγοντες που ασκούν επίδραση στην διαδικασία της μάθησης. Το οικιστικό περιβάλλον αποτελεί βασικό παράγοντα του κρυφού αναλυτικού προγράμματος.

Πόσο καταλυτική είναι η επίδραση του στην καθημερινή εκπαιδευτική πράξη και πόσο ανιχνεύσιμη μπορεί να είναι η επίδραση αυτή;

Στη διεθνή βιβλιογραφία εντοπίζεται επαρκές υλικό γύρω από τις έννοιες που μας απασχολούν. Στην ελληνική πραγματικότητα, υπάρχουν λιγότερες αναφορές στη δυνατότητα αναζήτησης δημοσιευμένων εργασιών. Συναντάμε δημοσιευμένες μελέτες για το εσωτερικό και εξωτερικό σχολικό περιβάλλον αλλά όχι για την σύνδεσή τους σε ένα ενιαίο πλαίσιο αλληλεξάρτησης. Οι διαπιστώσεις αυτές, ενίσχυσαν την ερευνητική μας αναζήτηση και αποτέλεσαν κίνητρο για τη δική μας διερεύνηση, με βάση τον ερευνητικό μας προβληματισμό γιατί ευελπιστούμε μέσα από την δική μας έρευνα να ανοίξει ένα νέο πεδίο επιστημονικής αναζήτησης.

Ερευνητικά ερωτήματα

Το ερευνητικό μας πεδίο είναι παρθένο και τα ερευνητικά ερωτήματα θα αποτελέσουν σημείο αναφοράς στη διερεύνησή μας

Επίδραση οικιστικού περιβάλλοντος στο σχολείο

- Ασκεί επίδραση το οικιστικό περιβάλλον του σχολείου στην εκπαιδευτική διαδικασία;
- Επηρεάζει την μάθηση των μαθητών/τριών;
- Επηρεάζει τα κίνητρα για δημιουργικότητα των εκπαιδευτικών;

Επίδραση του σχολείου στο οικιστικό περιβάλλον

- Το σχολείο επιδρά στην διαμόρφωση του χώρου δημιουργώντας νέα οικιστικά περιβάλλοντα;
- Η εκπαιδευτική διαδικασία που ακολουθεί μια σχολική μονάδα επιδρά στο οικιστικό περιβάλλον ; Στον κώδικα κοινωνικών αξιών ; Στη συνοχή του κοινωνικού περιβάλλοντος ; Στη μείωση των ανισοτήτων ;

Κύρια ερευνητική προσέγγιση/μέθοδος

Το ερευνητικό πεδίο μας δεν έχει ιχνηλατηθεί ως και σήμερα και θα χρησιμοποιήσουμε ποσοτική και ποιοτική μέθοδος στη συλλογή των δεδομένων. Οι μεικτές προσεγγίσεις συνδυάζουν ποσοτικές και ποιοτικές μεθόδους κατά το μεθοδολογικό τους σχεδιασμό για να αξιοποιούν καλύτερα τα πλεονεκτήματα της κάθε μεθόδου και να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικότερα τις αδυναμίες της κάθε μιας.

Η έρευνα θα διεξαχθεί έχοντας ως υποκείμενα νηπιαγωγούς της Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης που εργάζονται σε νηπιαγωγεία της Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας και Αττικής. Να επισημάνουμε 'ότι ο ερευνητικός σχεδιασμός είναι ευέλικτος και ο προσδιορισμός του μεγέθους του δείγματος δεν ορίζεται αποκλειστικά πριν την διεξαγωγή της έρευνας αλλά εξελίσσεται και αναπροσαρμόζεται ανάλογα με τα ευρήματα της έρευνας.

Προσδόκιμα αποτελέσματα

Το ερευνητικό πεδίο μας δεν έχει ιχνηλατηθεί ως και σήμερα και θα χρησιμοποιήσουμε ποσοτική και ποιοτική μέθοδος στη συλλογή των δεδομένων.

Το ερευνητικό μας πεδίο είναι ανεξερεύνητο και αυτό μας οπλίζει με ευθύνη και προσδοκίες για την χαρτογράφησή του. Θεωρούμε ότι είναι σημαντικό να γνωρίζουμε την επίδραση που ασκεί το οικιστικό περιβάλλον του σχολείου στην εκπαιδευτική πράξη, καθώς και η εκπαιδευτική διαδικασία στο οικιστικό περιβάλλον. Αν το γνωρίζουμε, μπορούμε να παρέμβουμε διορθωτικά και βελτιωτικά ακόμα και στον χωρικό σχεδιασμό της εκπαίδευσης, τόσο σε τοπικό/ περιφερειακό όσο και σε εθνικό επίπεδο. Συνάμα, με αυτό τον τρόπο μπορούμε να ενθαρρύνουμε τους ιθύνοντες της εκπαίδευσης ώστε να αναστοχαστούν στην κατεύθυνση τροποποίησης των αποφάσεων τους για τα αναλυτικά προγράμματα σπουδών ώστε να σχεδιάζουν προγράμματα που θα λαμβάνουν υπόψη τους το οικιστικό περιβάλλον της σχολικής κοινότητας. Έτσι, θα μπορέσουν να αναζητήσουν μεθόδους αξιοποίησης των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του εξωτερικού περιβάλλοντος της κάθε σχολικής μονάδας με τρόπο που ευνοεί την εκπαιδευτική πράξη. Μπορούμε, ακόμα, να τροφοδοτήσουμε με έναν πλούτο επεξεργασμένων επιστημονικών στοιχείων τους ιθύνοντες του χωρικού σχεδιασμού ώστε, στον οικιστικό σχεδιασμό, να ληφθούν οι αποφάσεις εκείνες που η εφαρμογή τους θα συμβάλλει αποφασιστικά στη μείωση των εκπαιδευτικών και κοινωνικών ανισοτήτων.

Επιπλέον, τα συμπεράσματα της παρούσας έρευνας θα μπορούσαν να ληφθούν υπόψη και να αξιοποιηθούν, σε πρακτικό επίπεδο, σε επιμορφώσεις εκπαιδευτικών σχολικών μονάδων με σκοπό τη βελτίωση των καθημερινών εκπαιδευτικών πρακτικών τους.

"The effect of the residential environment of the school unit on the educational process"

Theoretical reflection

The main purpose of this paper is to investigate the effect of the school environment on the educational practice in preschool age. Through the systemic approach we will try to highlight the interactive relationship that exists between school and the external environment. The main research question posed in this paper is whether the external residential environment in which the child lives and develops, affects the educational process. An environment rich in stimuli which offers many learning opportunities, can contribute positively to the educational process or vice versa. According to environmental psychologists, the natural environment can not cause or prevent learning on its own, but may interact with other factors to favor or hinder the learning process. Knowledge emerges through the active interaction of the human body with the environment in which it develops. Based on the systemic approach, which aims at an overall conception of life and knowledge through the patterns of circular correlations, we will not dwell only on the evaluations resulting from the isolation of variables and their quantitative measurement. Our interest is focused on understanding their interdisciplinary dynamics and interaction. In our research, scientific concepts of psychology, sociology, urban planning and space sciences, as well as pedagogy are intertwined in a cyclical interrelationship through the study of systems. Knowledge emerges through the active interaction of the human body with the environment that develops. Based on the systemic approach, which aims at an overall conception of life and knowledge through the patterns of circular correlations, we will not dwell only on the evaluations resulting from the isolation of variables and their quantitative measurement. Our interest is focused on understanding their interdisciplinary dynamics and interaction. In our research, scientific concepts of psychology, sociology, urban planning and space sciences, as well as pedagogy are intertwined in a cyclical interrelationship through the study of systems. .

A school organization is a complex dynamic structure that is impossible to be described and defined in its entirety. The school is a social organization as it consists of people. Every social organization is a system. The term "system" refers to a set of interdependent elements, which interact and work together to achieve a specific goal or set of goals. Any change in an element of the system brings about changes in the whole system, but also in each part of it separately. According to the systemic view, if all the school subsystems work well, then the overall school organization works well. However, if one of the components does not work properly, the performance of the entire system is affected. There is a cyclical relationship of action - reaction between the members of a system. The concept of interaction is of major importance in the systemic approach. The elements are dynamically interrelated and interdependent. The systemic approach adds to education the level of correlation between the individual and his environment. There is a cyclical interrelationship between the organism and the environment. A dynamic interaction. Along with the formal curriculum, there is a hidden curriculum that deals with the factors that influence the learning process. The residential environment is a key factor in the hidden curriculum. How catalytic is its effect in everyday educational practice and how detectable can this effect be? .

In the international literature, sufficient material is found around the concepts that concern us. In the Greek reality, there are fewer references to the possibility of searching for published works. We find published studies about the internal and external school environment but not regarding their connection in a single interdependence framework. These findings, based on our exploratory concern, strengthened and motivated our research because we hope it opens a new field of scientific research.

Research questions

Our field of research is virgin and research questions will be a point of reference in our research

Impact of residential environment on the school

- Does the residential environment of the school affect the educational process?
- Does it affect the learning of students.
- Does it affect teachers' motivation for creativity?

Impact of school on the residential environment

- Does the school influence the design of the space by creating new residential environments?
- Does the educational process followed by a school unit affect the residential environment? In the code of social values? In the cohesion of the social environment? In reducing inequalities?

Main research approach / method

Our research field has not been traced to date and we will use quantitative and qualitative method in data collection. Mixed approaches combine quantitative and qualitative methods in their methodological design to make better use of the advantages of each method and to deal more effectively with the weaknesses of each. The research will be conducted by Kindergarten teachers of Primary education working in kindergartens of the Regional Unit of Messinia and Attica. It should be noted that the research design is flexible and the determination of the sample size is not defined exclusively before the research is conducted but it evolves and it is adjusted according to the research findings.

Expected results

Our research field has not been traced to date and we will use quantitative and qualitative method in data collection.

Our field of research is unexplored and this equips us with responsibility and expectations for its mapping. We consider it important to know the impact that the school's residential environment has on the educational practice, as well as the impact of the educational process on the residential environment. If we know this, we can intervene remedially and even in the spatial planning of education, both locally / regionally and nationally. At the same time, in this way we can encourage those in charge of education to reflect on the direction of modifying their decisions on

curricula in order to design programs that will take into account the residential environment of the school community. So, they will be able to look for methods of utilizing the special characteristics of the external environment of each school unit in a way that favors the educational practice. We can also supply a wealth of elaborate scientific data to those in charge of spatial planning so that, in housing planning, decisions, whose implementation will make a decisive contribution to reducing educational and social inequalities, can be made.

In addition, the conclusions of the present research could be taken into account and used, on a practical level, in the training of educational schools in order to improve their daily educational practices.